

Законодавство України встановлює відповідальність за незаконне лобювання і за порушення законодавства в цій сфері. Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП) передбачає за це адміністративні стягнення у вигляді штрафу та заборони здійснення лобювання.

До адміністративної відповідальності, у разі вчинення відповідних правопорушень, притягаються особи, які здійснюють лобювання без набуття статусу суб'єкта лобювання або статус яких припинено / зупинено, а також фізичні особи та керівники юридичних осіб, які зареєстровані у встановленому Законом України "Про лобювання" порядку як суб'єкти лобювання.

Незаконне здійснення лобювання (ст. 188-46-1 КУпАП) особою, яка не отримала статусу лобіста, або особою, статус лобіста якої припинений або зупинений, тягне за собою штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що в 2025 році дорівнює 850 – 1,7 тис. грн.

Якщо особа вчинила дане правопорушення повторно впродовж року, вона може отримати штраф від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (3,4 тис. грн – 8,5 тис. грн станом на 2025 рік).

Якщо особа під час набуття статусу лобіста не повідомила про обставини, що виключають для неї можливість бути суб'єктом лобювання – це тягне за собою накладення штрафу від 500 до 1 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (8,5 тис. грн — 17 тис. грн в 2025 році).

Варто зауважити, що до таких обставин належить набуття статусу лобіста особою, яка не має права бути суб'єктом лобювання.

За порушення законодавства у сфері лобювання (ст. 188-46-2 КУпАП), зокрема, за неподання або несвоєчасне подання звіту щодо лобювання до Реєстру прозорості (Реєстру), лобіст має сплатити штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що в цьому році складає 850 – 1,7 тис. грн.

За повторне вчинення даного правопорушення впродовж року передбачено штраф від 300 до 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (5,1 тис. грн – 6,8 тис. грн) із заборорою здійснення лобювання на один рік.

Неподання або несвоєчасне подання до НАЗК заяви про зупинення або припинення статусу лобіста або про виключення з Реєстру відомостей щодо особи, яка здійснює лобювання від імені юридичної особи, передбачає штраф від 100 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1,7 тис. грн – 5,1 тис. грн).

У разі виникнення обставин, передбачених ч. 4 ст. 10 Закону суб'єкт лобіювання зобов'язаний в п'ятнадцятиденний строк припинити або зупинити свій статус, в залежності від обставин, які виникли. У разі, якщо такі обставини виникли щодо лобіста, який здійснює лобіювання від імені юридичної особи, вона (фірма) зобов'язана виключити відомості про таку особу з Реєстру протягом зазначеного строку.

Порушення обмежень щодо предмета лобіювання, здійснення лобіювання в комерційних інтересах особи, яка не може виступати бенефіціаром, на замовлення особи, яка не має права бути клієнтом, або оплата лобіювання за кошти, які не можуть використовуватися як джерело його фінансування, тягне за собою накладення штрафу від 1 тис. до 2 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17 тис. грн – 34 тис. грн).

Довідково: штрафи обчислюються в неоподатковуваних мінімумах доходів громадян (далі — НМДГ). Станом на 2025 рік, 1 НМДГ для адміністративних штрафів становить 17 грн.

Нагадаємо, лобіювання – це законний інструмент впливу бізнесу та суспільства на ухвалення рішень органами влади. Водночас воно потребує чітких правил і прозорості, щоб залишатися відкритим і демократичним процесом. Важливою складовою цього процесу є уникнення конфлікту інтересів під час лобіювання. Законодавство встановлює чіткі обмеження, щоб уникнути конфлікту інтересів і зловживання впливом. Це означає, що не всі охочі можуть набути статусу лобіста.